Wegard Kyoo Bergli | Lars Fauske | Mariette Garborg
Jon Gudbrand Fliflet | Ingvill Herredsvela Rørvik

DOMS-NØKKEL

privatrettslige emner

GYLDENDAL
AKADEMISK

WEGARD KYOO BERGLI • LARS FAUSKE • MARIETTE GARBORG
JON GUDBRAND FLIFLET • INGVILL HERREDSVELA RØRVIK

DOMSNØKKEL

PRIVATRETTSLIGE EMNER

Med innledning av Tore Schei

GYLDENDAL
AKADEMISK

© Gyldendal Norsk Forlag AS 2010
1. utgave, 1. opplag 2010

ISBN 978-82-05-46086-7

Omslagsdesign: Wegard Kyoo Bergli
Sats: Laboremus Prepress AS
Brødtekst: Minion 10/14,5 pkt.

Alle henvendelser om boken kan rettes til
Gyldendal Akademisk
Postboks 6730 St. Olavs plass
0130 Oslo

www.gyldendal.no/akademisk
akademisk@gyldendal.no

Det må ikke kopieres fra denne boken i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengsel.

Et præjudikat er en høiesteretsdom
– stort mere man kan ikke sige derom.
Peter Wessel Zapffe (1899–1990)

Forord

Denne boken er unge studenters forsøk på å bidra til å lette innlæringen av rettspraksis

Domsnøkkel. Privatrettslige emner er en innføring og oppsummering av de mest sentrale høyesterettsdommene innenfor utvalgte privatrettslige emner med vekt på prejudikatverdien. Underrettspraksis er derfor ikke berørt. Utvalget av dommene er subjektivt og tar på ingen måte sikte på å være en uttømmende eller autorisert liste over dommene som bør læres i de respektive emnene. Det vil nok alltid være dommer som kunne vært tatt med, og dommer vi kunne utelatt. Likevel håper vi at leseren vil kunne hjelpes et stykke på vei for å få med seg viktige problemstillinger som fagene reiser.

Et viktig mål med boken har vært å holde en språklig form som gjør at den også kan leses av ikke-jurister. Likevel må det forutsettes at leseren har en viss kjennskap til juridisk terminologi. Skriveprosessen har vært en kamp mellom det presise og det pedagogiske. Enkelte ganger har de to ikke latt seg forene, og boken kan derfor virke noe grunnleggende.

Meningen med boken har vært å gi leseren en innføring i dommene og skal på ingen måte erstatte lesningen av rettspraksis. For å få best utbytte av boken må leseren selv gå til Norsk Retstidende. For de som ønsker å gå dypere inn i materien, blir det løpende vist til relevant juridisk litteratur og rettspraksis. Rettspraksis som blir behandlet i denne boken, er vist til i halvfet.

Av pedagogiske grunner benyttes populærnavn i boken. Navnene bygger i stor grad på det materialet som finnes av rettspraksis og juridisk litteratur for øvrig. Noen har vi måttet «dikte opp» selv, men likevel slik at navnet har en nær tilknytning til dommen.

Arbeidet med boken er delt slik at Wegard Kyoo Bergli, Lars Fauske og Mariette Garborg har skrevet kapitlene om erstatningsrett og arverett, mens Jon Gudbrand Fliflet og Ingvill Herredsvela Rørvik har vært med på de andre kapitlene.

Vår beste takk rettes til Gyldendal Akademisk ved Hans Andreas Tvedt, som trodde på prosjektet og ga det en mulighet, og Gro Trude Gjestrud, som bidro til å gjøre boken språklig tilgjengelig for ikke-jurister.

Dernest takker vi alle som velvillig har hjulpet til med utvalget av dommene, tilbakemeldinger og hyggelige samtaler underveis i prosessen. Disse er John Asland (arverett), Asbjørn Kjønstad (erstatningsrett), Tone Sverdrup (familierett), Kåre Lilleholt (kjøps- og avtalerett) og Karl Rosén (fast eiendoms rettsforhold), og videre takke for kommentarer fra Geir Stenseth og Geir Woxholth.

En hjertelig takk går til høyesterettsjustitiarius Tore Schei, som har skrevet bokens innledningskapittel.

Vår største takk rettes til Peter Lødrup – som uegennyttig har lært oss meget om det å skrive juss underveis i skriveprosessen. Vi har satt umåtelig stor pris på «kollokviene» våre og alle tilbakemeldinger underveis.

Alle feil og unøyaktigheter er forfatternes egne.

Oslo, november 2009

Wegard Kyoo Bergli Lars Fauske Mariette Garborg
Jon Gudbrand Fliflet Ingvill Herredsvela Rørvik

Innhold

Innledning av Tore Schei 13
Arbeidet med domsskriving i Høyesterett 13

ARVERETT 17

Rt. 1948 s. 359 – Holtenæs-dommen 20
Rt. 1955 s. 68 – Gimle gård 22
Rt. 1958 s. 649 – Ekteparet Sands fellesbo 24
Rt. 1961 s. 935 – Distriktslegens villaeiendom 25
Rt. 1963 s. 540 – Leieboerdommen 26
Rt. 1964 s. 1175 – Gulliksen-dommen 28
Rt. 1967 s. 1 – Lolly Magnus' tilbakekall 29
Rt. 1979 s. 922 – Nilsen (tilbakekall av testament) 31
Rt. 1982 s. 948 – Bjørkevik-dommen 32
Rt. 1984 s. 1425 – Selvmordstestament 35
Rt. 1987 s. 1434 – Tveiten-testamentet 37
Rt. 1992 s. 374 – Betinget uskifte 40
Rt. 1996 s. 98 – Underskriftsdommen 42
Rt. 2001 s. 683 – Tilsvarende oppgjør 44
Rt. 2004 s. 777 – Odden sommerbolig 46
Rt. 2006 s. 776 – Kjærran-dommen 48
Rt. 2007 s. 776 – Samlivsavtale 49
Rt. 2008 s. 337 – Antonsen-dommen 52
Rt. 2008 s. 1589 – Dødsdisposisjon med pantelån 54

AVTALERETT 57

Rt. 1987 s. 1205 – Hotelldommen 59
Rt. 1992 s. 1110 – Stiansen–OBOS-dommen 61
Rt. 1995 s. 543 – Selsbakkhøgda borettslag 62
Rt. 1998 s. 761 – Kina-Hansen-dommen 65
Rt. 1998 s. 946 – VinCompagniet-dommen 67
Rt. 2001 s. 1288 – Gate Gourmet 69
Rt. 2005 s. 268 – Pan Fish-dommen 70

Rt. 2006 s. 1585 – Mæle-dommen 72
Rt. 2008 s. 1365 – Munch-maleri-dommen 75

ERSTATNINGSRETT 79

Rt. 1905 s. 715 – Vannledningsdommen 81
Rt. 1939 s. 766 – Gesimsdommen 82
Rt. 1960 s. 429 – Tuberkulosesmittedom I 83
Rt. 1966 s. 163 – Sola-dommen 85
Rt. 1967 s. 597 – Asfaltklumpdommen 86
Rt. 1967 s. 697 – Lier-dommen 88
Rt. 1970 s. 1154 – Tirranna-dommen 90
Rt. 1972 s. 815 – Alkejaktdommen 92
Rt. 1972 s. 965 – Mønepannedommen 93
Rt. 1973 s. 1268 – Flymanøverdommen 95
Rt. 1973 s. 1364 – Ubåtdommen 97
Rt. 1974 s. 41 – Stigedommen 98
Rt. 1982 s. 1349 – Rengjøringsbyrådommen 101
Rt. 1983 s. 1052 – Gol Bygg 103
Rt. 1985 s. 1011 – Hauketo-dommen 105
Rt. 1991 s. 954 – Spanor-dommen 107
Rt. 1991 s. 1303 – Gulvlukedommen 109
Rt. 1992 s. 64 – P-pilledom II 111
Rt. 1992 s. 1469 – Leiebildommen 114
Rt. 1993 s. 1547 – Skoland-dommen 116
Rt. 1996 s. 385 – Vaktmesterdommen 119
Rt. 1996 s. 958 – Stokstad-dommen 121
Rt. 1997 s. 149 – Sæterøy-dommen 123
Rt. 1997 s. 786 – Mobbedom II 126
Rt. 1997 s. 1081 – Trampettdommen 128
Rt. 1998 s. 639 – Bastrup-dommen 130
Rt. 1998 s. 1565 – Lie-dommen 132
Rt. 1999 s. 1473 – Stokke-dommen 134
Rt. 2000 s. 1991 – Stryn skisenter 136
Rt. 2001 s. 320 – Nilsen-dommen (årsakssammenheng) 138
Rt. 2001 s. 1221 – Strynefjellet Sommarski 140
Rt. 2002 s. 481 – Giftdrapsdommen 142

Rt. 2002 s. 1283 – Damdommen 144
Rt. 2002 s. 1436 – Bråtane-dommen 146
Rt. 2003 s. 1546 – Lund-dommen 148
Rt. 2005 s. 1365 – Finanger II 149
Rt. 2006 s. 690 – Lillestrøm-dommen 151
Rt. 2007 s. 158 – Pseudoanfall 153
Rt. 2007 s. 425 – Rikstoto-dommen 155
Rt. 2008 s. 755 – Hjemmehjelpdommen 157

FAMILIERETT 161

Rt. 1975 s. 220 – Husmordommen 163
Rt. 1978 s. 1352 – Samlivsforhold uten vigsel 164
Rt. 1984 s. 497 – Boligeiendom 167
Rt. 1990 s. 1226 – Lastebilforretningsdommen 169
Rt. 1996 s. 1666 – Oppussingslånsdommen 171
Rt. 1999 s. 718 – Forsikringsmeglerdommen 172
Rt. 2000 s. 1089 – Stell og pleiedommen 175
Rt. 2001 s. 716 – Aksjeemisjonsdommen 176
Rt. 2002 s. 1596 – Verdistigning av skjevdelingsmidler 178
Rt. 2003 s. 1127 – Forøkning av særeie 180
Rt. 2006 s. 168 – Tilbakekjøpsrett i bolig 182
Rt. 2006 s. 833 – Lempning av særeie 184
Rt. 2008 s. 627 – Verdsettelsestidspunkt 187
Rt. 2008 s. 769 – Skjevdelingsmidler brukt til nedbetaling av lån .. 189

FAST EIENDOMS RETTSFORHOLD 193

Rt. 1937 s. 355 – Skedsmo-dommen 195
Rt. 1951 s. 417 – Bygdin og Tyin 196
Rt. 1959 s. 1198 – Tunneldommen 198
Rt. 1963 s. 370 – Fiske i Lågen 199
Rt. 1967 s. 920 – Ingeniørhytta 202
Rt. 1968 s. 695 – Deinboll-dommen 204
Rt. 1969 s. 757 – Sandvika Gjestgiveri 205
Rt. 1971 s. 730 – Kjeseth-dommen 207
Rt. 1985 s. 247 – Kåfjorden-dommen 208
Rt. 1985 s. 1128 – Hessevåg-dommen 210

Rt. 1991 s. 1281 – Jæren folkehøgskule 212
Rt. 1991 s. 1311 – Skjerstad og Beiarn 214
Rt. 2000 s. 604 – Kjelsberg-dommen 216
Rt. 2006 s. 486 – Oslo Lufthavn Gardermoen 217
Rt. 2007 s. 464 – Kraftlinjedommen 221
Rt. 2008 s. 82 – Uleberg-dommen 223
Rt. 2008 s. 362 – Naturbetong-dommen 225

KJØPSRETT 229

Rt. 1970 s. 1059 – Knutelindommen 231
Rt. 1974 s. 269 – Brødrene Møllersen 232
Rt. 1978 s. 678 – Kaupanes-dommen 234
Rt. 1982 s. 1357 – Nortex-dommen 235
Rt. 1998 s. 774 – Videospillerdommen 237
Rt. 1998 s. 1510 – Hussoppdommen 240
Rt. 2002 s. 173 – A-møbler 242
Rt. 2002 s. 1110 – Bodum-dommen 244
Rt. 2003 s. 612 – Arealsviktdommen 247
Rt. 2004 s. 675 – Bambuspinnedommen 249
Rt. 2005 s. 257 – Hårfjerningsapparatdommen 253
Rt. 2005 s. 480 – IKM-dommen 256
Rt. 2006 s. 179 – Støvletthældommen 258
Rt. 2006 s. 1076 – Brkanovic-dommen 261
Rt. 2007 s. 1274 – Mobiltelefondommen 264

FORKORTELSER 266

LITTERATURLISTE 267

LOVREGISTER 271

DOMSREGISTER 273

STIKKORD 276

Innledning av Tore Schei

Arbeidet med domsskriving i Høyesterett

Tvisteloven og straffeprosessloven har regler om krav til innhold og utforming av dommer, se tvisteloven § 19-6 og straffeprosessloven §§ 39 til 41. Et hovedformål med disse bestemmelsene er at det skal klarlegges hvorfor retten er kommet til sitt resultat. Det stilles blant annet krav til beskrivelse av det faktum som legges til grunn, herunder en redegjørelse for sentrale elementer i bevisvurderingen, og en angivelse av den rettsforståelse som avgjørelsen bygger på. Hensynet til partene og rettssikkerheten for dem er sentralt, selv om det også kan komme andre viktige hensyn til. For Høyesterett er slike andre hensyn særlig tydelige.

Høyesteretts hovedoppgave i rettspleien er å virke for rettsavklaring, rettsenhet og rettsutvikling. Spissformulert kan vi si at hovedpoenget med å ha en nasjonal høyesterett som vår ikke er å få en tredjeinstansbehandling av saker, men å få avgjort prinsipielt viktige saker gjennom dommer som har prejudikatsvirkning – dommer der den bærende rettsforståelsen skal legges til grunn i andre saker hvor tilsvarende rettslige spørsmål oppstår. Høyesteretts dommer må selvfølgelig gi partene svar på samme måte som dommene i de lavere instansene skal gjøre, men dommene må i tillegg utformes slik at den rettsforståelse som vil gi rettsavklaring, skape rettsenhet eller gi grunnlag for en rettsutvikling, kommer klart til uttrykk. For å oppnå det legges det i Høyesterett et stort arbeid i domsskrivingen.

Det er en iøynefallende forskjell mellom dommer av Høyesterett og dommer i de lavere rettsinstanser. I Høyesterett utformes dommene gjennom personlige vota. Hovedvotumet utformes av førstvoterende. De dommere som er enige med førstvoterende, slutter seg gjerne til hans eller hennes votum ved et «jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende». Men de kan i prinsippet utforme en helt egen begrunnelse, eventuelt supplere eller fravike førstvoterendes votum gjennom en såkalt

særmerknad. Dersom en dommer er uenig med førstvoterende i resultatet, vil dommeren dissentere. Han eller hun må da utforme en dissens hvor det redegjøres for det avvikende syn og resultat. Er det en dommer til som dissenterer, vil gjerne han eller hun erklære seg «i det vesentlige og i resultatet» enig med den andre som dissenterer, men vil også kunne utforme et votum med en helt egen begrunnelse eller gi en særmerknad.

Siden dommene i Høyesterett består av individuelle vota, er det også opp til hver enkelt dommer å bestemme utformingen av sitt votum. Men reelt sett er vanligvis dommene et resultat av samordning og samarbeid. Det kommer jeg tilbake til nedenfor. Men uansett samordning vil førstvoterende likevel sette sitt personlige preg på dommen. Opplegg og omfang av begrunnelsen vil variere nettopp med personlig stil mv. hos den enkelte. Noen skriver kortere, andre skriver langt og mer utførlig.

Det er også trekk ved domsskrivingen som varierer over tid. Går vi tilbake en del tiår, var dommene fra Høyesterett gjennomgående ganske korte. Det ble svært ofte vist til dommene i en av de lavere instansene og knyttet noen bemerkning til det man var enig eller uenig i. I dag er det en vanlig oppfatning at en dom fra Høyesterett bør stå på egne ben. Man skal ikke være henvist til å gå til tingrettens eller lagmannsrettens dommer for å få det bildet som er nødvendig for å forstå Høyesteretts dom. Særlig for de rettslige spørsmål gis det ofte svært grundige og til dels omfattende begrunnelser. Av og til kan det nok stilles spørsmål ved om man ikke går vel langt. En begrunnelse kan bli så vidt omfattende at de bærende synspunkter kan komme litt i bakgrunnen. Det er nok en oppfatning hos flere av dagens dommere i Høyesterett at det er et visst potensial for å forenkle dommene.

En problemstilling som kan være aktuell i en del dommer, er om man skal nøye seg med å gå inn på de rettsspørsmål man må ta stilling til for å komme frem til domsresultatet, eller om man også kan ta stilling til andre rettsspørsmål som er oppe i saken, men som det ikke er strengt nødvendig å ta stilling til. Noe generelt svar er det ikke mulig å gi på dette. Det kan være en situasjon hvor to grunnlag fører til de samme resultat og det er behov for rettsavklaring for dem begge. Da vil det kunne være hensiktsmessig å ta stilling til begge. Et viktig hensyn vil i et slikt tilfelle være om begge rettsgrunnlag er tilfredsstillende prosedert, og om retten føler seg trygg på at det fremlagte rettskildematerialet er det som er av interesse av

rettsstoff. Det hender, men er meget sjelden, at Høyesterett også «løser» et rettsspørsmål som ikke oppstår i eller som direkte angår den konkrete saken. Da Høyesterett i storkammer la til grunn at lagmannsretten har plikt til å gi begrunnelse for ankenektelser etter straffeprosessloven § 321 annet ledd, ble det uttalt at for nektelser etter § 321 første ledd, som ikke var tema i saken, gjaldt ikke den generelle plikten til å gi begrunnelse, jf. Rt. 2008 side 1764, avsnittene 114 til 116. Her var det behovet for rask rettsavklaring som gjorde at Høyesterett tok stilling til dette rettsspørsmålet.

Så noen ord om det mer praktiske arbeidet med domsskrivingen. Her kan det være grunn til å starte med det som skjer etter at en sak er tatt opp til doms etter avsluttet ankeforhandling. Etter at retten er hevet og saken tatt opp til doms, går hver av dommerne til sitt og forbereder seg til rådslagningen. Iallfall i litt større saker vil denne rådslagningen gjerne finne sted den påfølgende morgen. Rådslagningen er en formalisert diskusjon som finner sted i rettssalen, men med bare dommere og protokollsekretær til stede. Rettsformannen – det vil si eldste dommer i ansiennitet – redegjør for saken og går gjennom partenes argumentasjon og sitt syn på de faktiske og rettslige tvistespørsmål og i det hele hvordan saken etter hans eller hennes syn skal løses. Deretter får nest eldste dommer ordet osv. I litt større saker er det gjerne også en runde nummer to og av og til også en tredje runde i denne diskusjonen.

Etter at det er avklart hvordan dommerne ser på saken, blir det utpekt en førstvoterende som skal skrive utkast til dom. I prinsippet er det rettsformannen som bestemmer hvem som skal være førstvoterende, men den klare hovedregel er at det er den dommer som det er gått lengst tid siden sist fikk tildelt en førstvotering, som blir førstvoterende i saken. Det gjøres først og fremst unntak fra dette hvis det er dissens i saken og den som ellers lå an til å bli førstvoterende, er i mindretall. Hvis det er to som dissenterer, kan de avtale seg imellom hvem som skal skrive dissensen, men det vanligste er at det er den av disse som det er gått lengst tid siden skrev dom, som gjør det. Rettsformannen er aldri førstvoterende. Grunnen til det er at det er en stor arbeidsmessig belastning å være den i rådslagningen som skal gi en fullstendig redegjørelse og gjennomgang av saken og de spørsmål av rettslig og faglig art som den reiser. Avslutningsvis i rådslagningen avtales det en fremdrift som også inkluderer tid for avsigelse av dommen.

Den som er utpekt som førstvoterende, og eventuelt den som skal skrive dissensen, lager så utkast til votum. Det settes en frist for ferdigstillelse av dette utkastet. Etter utarbeidelsen legges utkastet og eventuelt også dissensen til de øvrige dommerne til. De kommer nokså umiddelbart skriftlig tilbake med de forslag til endringer som de måtte ha. Førstvoterende utarbeider så et revidert utkast på bakgrunn av innspillene. Det er, som påpekt, opp til førstvoterende om eller i hvilken utstrekning endringsforslagene skal følges, men vanligvis vil et endringsforslag innebære en forbedring, og de fleste av dem vil nok bli fulgt.

Deretter møter dommerne til en domskonferanse, hvor det reviderte utkastet gjennomgås. Vanligvis er det da få endringsforslag. De få rettelsene som er, foretas vanligvis på stedet ved oppretting for hånd i utkastet. I saker som det ikke har vært noen medieinteresse for, stemmes det så umiddelbart over resultatet. Det skjer ved at førstvoterende leser den domskonklusjonen han eller hun er kommet til, andrevoterende sier at han eller hun er «i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende» og de øvrige sier likeså, og rettsformannen leser deretter opp domsslutningen. Dommen er da avsagt. Er det dissens, vil det gjerne være andrevoterende som er talsmann for mindretallet. Han eller hun vil gi uttrykk for sin konklusjon, og de øvrige vil slutte seg til førstvoterende eller andrevoterende. Dommen korrekturleses så, og opprettede og bekreftede eksemplarer sendes partene. Det legges ut et kortreferat av avgjørelsen på Høyesteretts hjemmeside – www.hoyesterett.no – med en link til dommen i fulltekst.

For saker som har vakt stor interesse i offentligheten, underrettes partene og media på forhånd om domsavsigelsen, slik at de får en praktisk mulighet til å være til stede. Da leser førstvoterende gjerne et sammendrag av sitt votum; ved dissens gjelder det samme for andrevoterende på vegne av mindretallet. Ellers foregår voteringen slik som beskrevet foran. De voterende slutter seg til første- eller andrevoterende, og etter at alle har stemt, avsies dommen ved at rettsformannen leser domskonklusjonen.

Tore Schei

Arverett

Wegard Kyoo Bergli, Lars Fauske og Mariette Garborg

Rt. 1930 s. 876 – Sengeliggende mann

Stikkord

dødsdisposisjoner, livsdisposisjoner, dødsleie

Lovhjemmel

al. 1854 § 65 (opphevet), se al. § 53 og § 35

Dommen

Spørsmålet i saken var om en gård som en 85 år gammel mann overdro til barnebarna elleve dager før han døde, var å anse som en dødsdisposisjon.

En sengeliggende mann på 85 år overdro gården sin til barnebarna, og siden dette var alt han eide, gjorde han i realiteten sønnen sin arveløs. Prisen som barnebarna måtte betale, var lav og kunne karakteriseres som et gavesalg. Det ble antatt at grunnen til overdragelsen var å hindre at sønnen fikk gården. Sønnen var nemlig sterkt alkoholisert, og det var derfor fare for at gårdens verdi ble «drukket opp». Elleve dager etter at overdragelsen fant sted, døde den gamle. Sønnen mente at overdragelsen var skjedd på dødsleiet, og at det dermed forelå en dødsdisposisjon. Han krevde derfor overdragelsen omstøtt.

Om mannen lå på et dødsleie

Høyesterett påpekte at barnebarna hadde overtatt gården mens mannen fortsatt var i live. Selv om overdragelsen var motivert med at sønnen skulle gjøres arveløs, var ikke dette nok til å stemple overdragelsen som en dødsdisposisjon. Distriktslegen, som hadde vært hos mannen ni dager før han døde, hadde ikke konstatert noen dødelig sykdom, men mente likevel at mannens skjebne var uviss tatt i betraktning av den høye alderen hans. Dette var imidlertid ikke nok til å anse mannen som liggende på dødsleiet.

Om disposisjonen kunne omstøtes

Når det gjaldt spørsmålet om overdragelsen av gården var gitt som en gave, mente Høyesterett at dette ikke var relevant. Overdragelsen kunne

uansett ikke omstøtes fordi den var å anse som en livsdisposisjon som var fullbyrdet ved den gamles død.

Kommentarer

Dommen forsvares av Gaarder (1967, s. 230–231). Arnholm (1974, s. 119; 1949, TfR s. 45; 1968, LoR s. 272–273) kritiserer dommen flere steder og imøtegår Gaarders standpunkt. Arnholm påpeker at «[h]adde sønnen vært en solid mann og faren på tilsvarende vilkår og på samme tidspunkt solgt gården til en utenforstående, skulle jeg ikke anse det svært tvilsomt at disposisjonen ville blitt underkjent».

Dommen er kommentert i Hambro 2007 (s. 299) og omtalt i Lødrup 2007 (s. 239 og 242–243).

Rt. 1948 s. 359 – Holtenæs-dommen

Stikkord

åsetesrett, pliktdelsarv (pliktdelsvernets kvalitative side), forkjøpsrett ved testament

Lovhjemmel

al. § 29, al. § 33, al. 1854 § 33 (opphevet), odl. § 1 første ledd

Dommen

Saken gjaldt om en eiendom (Holtenæs) var underlagt åsetesrett. Videre var det spørsmål om et testament med forkjøpsrett til eiendommen måtte kjennes ugyldig fordi det var i strid med arvingenes pliktdelsarv, se al. § 29.